

Årsrapport for Bærekraftig Reisemål 2024

Visit
 ØstNorge

Visit Øst-Norge

Årsrapport for Bærekraftig Reisemål

Visit Øst-Norge oppnådde Merket for Bærekraftig Reisemål i mars 2024, som den største destinasjonen i landet med 11 merkede kommuner. Dette er vår første rapport som merket reisemål. I april markerte vi tildelingen med en feiring om bord på Skibladner, sammen med kommunene, reiselivet og Innovasjon Norge.

Vi er en stor og kompleks destinasjon, men har etablert gode rutiner og kompetanse som sikrer forankring og arbeid med bærekraft i hele organisasjonen. Vår plan for bærekraftig reisemålsutvikling gir retning og forankring i det daglige arbeidet og i strategien vår.

**Bærekraftig
Reisemål**
Lokalt engasjement
i et langt perspektiv

Foto: Visit Øst-Norge/Andreas Klokvaal

Innhold

1. Forankring	4
2. Natur, kultur og miljø	6
3. Sosiale verdier	9
3.1 For gjester	9
3.2 For innbyggere	9
3.3 Ansatte	10
4. Økonomisk levedyktighet	11
4.1 Verdiskaping	11
4.2 Utvikling i gjestedøgn	11
4.3 Sysselsetting	11
4.4 Tiltak for økonomisk bærekraft i reiselivet	12
5. Utfordringer i bærekraftig reiselivsutvikling	13
5.1 Nye utfordringer	13
6. Suksesshistorier	14
6.1 Suksesshistorie: Sykkelprosjekt Hadeland	14
6.2 Suksesshistorie: Miljøsertifisering med Grønn Jobb	14
6.3 Suksesshistorie: Destinasjonsledelse	15
7. Formidling av rapporten	15

1. Forankring

Forankring er avgjørende i arbeidet med Bærekraftig Reisemål, spesielt i en stor og sammensatt region. I 2024–2025 har vi holdt presentasjoner og møter med kommunestyre, næringsapparat, nettverk og medlemmer i hele regionen.

Følgende arenaer har vi holdt presentasjon:

- Elverum kommunestyre
- Elverum vekst
- Våler Kommunestyre
- Ringsaker formannskap
- Strategisjef og næringssjef i Ringersaker kommune
- Gjøvik kommunestyre
- Østre Toten kommunestyre
- Vestre Toten kommunestyre
- Gjøvik kommunestyre
- IPR Gjøvikregionen
- Jevnaker kommunestyre
- Lunner kommunestyre
- Ringerike kommunestyre
- IPR Ringeriksregionen
- Medlemsmøter/fysiske og digitale
- Nettverksmøter, kommunale og regionale

Destinasjonsledelse og bærekraft har også vært sentrale tema i styrearbeidet, og det ble i desember 2024 vedtatt et felles mandat for lokale destinasjonsledelser.

Gjennom hyppig kommunikasjon bygger vi gradvis forståelse for bærekraftig reiseliv og destinasjonsledelse. Som nytt merket reisemål er dette en av våre viktigste og mest omfattende oppgaver – og framdriften varierer naturlig mellom kommunene.

Etablering av destinasjonsledelse

Høsten 2024 og vinteren 2025 ble det holdt møter og orienteringer i flere regioner for å etablere lokal destinasjonsledelse.

- I Elverumsregionen er destinasjonsledelse etablert, og mandatet skal ferdigstilles våren 2025
- I Hadeland og Ringerike ble første møte holdt i mars 2025, med nytt møte planlagt i juni
- I Gjøvikregionen er prosessen i gang
- Ringsaker har uttrykt ønske, men ikke startet arbeidet ennå

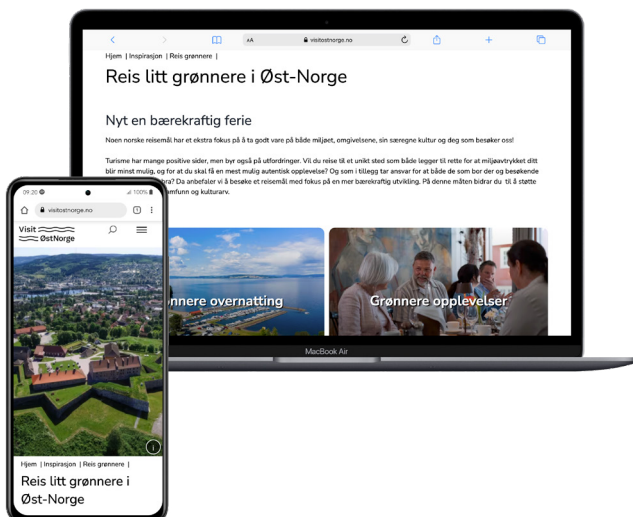
Forankring mot medlemmer

Vi har kommunisert arbeidet med Bærekraftig Reisemål bredt til medlemmene gjennom:

- Egen bransjeside: visitostnorge.no/barekraftig-reisemalsarbeid
- Utsendelse av logo og infomateriell til miljøsertifiserte bedrifter
- Kick-off, digitale medlemsmøter og ukentlige oppdateringer på LinkedIn

Forankring mot gjester

- Vi har lansert inspirasjonssiden «Reis grønnere», med tips til miljøvennlige valg, opplevelser og transportalternativer: visitostnorge.no/inspirasjon/reis-gront
- Turistbrosjyren for 2024 inkluderer informasjon om bærekraftsmerket og dets betydning

2. Natur, kultur og miljø

Miljøvennlig mobilitet og opplevelser

Hadelandsruta

Ny signaturrette for el-sykkel, utviklet i samarbeid med lokale aktører. Ruten tilbys som bookbar pakke nasjonalt og internasjonalt.

Crossborder Biking

Interreg-samarbeid med Sverige for å utvikle grensekryssende sykkelopplevelser.

Direktebuss Oslo–Jevnaker

25 % økning i bruk. Nå også julemarkedsruter.

Flybuss Ringerike–Gardermoen

Avganger økt fra fire til åtte per dag etter samarbeid med kommuner og næringsliv.

Gjøvikbanen

Økt til timesavganger.

Buss for en 10'er

Lavpris-kampanje i regi av Innlandstrafikk i sommerferien med 420 000 reisende.

Miljøtiltak

Avfallshåndtering

Komprimerende dunker reduserer CO₂ og forsøpling i sentrum.

Rydding etter flom

3078 kg avfall fjernet fra vassdrag i Randsfjorden i regi av Dok-kadelta Våtmarksenter, frivillige og kommunene.

Masterplan Sjusjøen

Skal sikre bærekraftig utvikling i fjellområdet.

Bærekraft Hadeland 2030

Lokalt initiativ med 75 bedrifter i nytt treårig prosjekt.

Lokal mat og samarbeid

UMAMI 2025

Visit Øst-Norge ledet regionens stand, med matprodusenter fra Innlandet.

Interreg MAT

Utvikling av mat- og kulturopplevelser på tvers av grensen.

DARK-prosjektet

Reiselivssatsing med design og arkitektur i sentrum.

Miljøsertifisering

- 30 av 220 medlemsbedrifter er sertifisert.
- Samarbeid med Grønn Jobb gir rimelig konsulenthjelp til miljøfyrtårn.
- Utfordringer med kostnader og lav anerkjennelse internasjonalt er spilt inn i NDBR-nettverket.

3. Sosiale verdier

3.1 For gjester

- Mer informasjon om ansvarlig ferdsel og allemannsretten er gjort tilgjengelig på nettsidene.
- Flere ladestasjoner for elbil og økt satsing på kollektivtransport, inkludert direktebuss Oslo–Jevnaker (+30 % passasjervekst).
- Nye miljøstasjoner for kildesortering i hytteområder (HRA).
- Resultater fra innbyggerundersøkelsen 2023 benyttes aktivt i destinasjonsarbeidet.

3.2 For innbyggere

- Frivillighetens hus i Hønefoss kobler frivillighet og NAV for økt sosial deltakelse.
- Flere kampanjer for riktig avfallshåndtering og nye miljøstasjoner i hytteområder.
- Fokus på lokal handel og stolthet gjennom kampanjen «Min hjemsplass, din feriedrøm» med filmer fra hele regionen.
- Rådhusplassen i Elverum rustet opp til inkluderende byrom og arrangementer.
- Aktører tar barn og unge med ut i naturen, og lokale VEL bidrar ved større arrangementer.
- Nye fritidstilbud og tilgjengelighetstiltak: Harestuavannet, Gjøvikstranda, og gratis kulturtilbud til innbyggere via Sparebankstiftelser.
- Historisk fredag i Elverum gir gratis lokallhistoriske foredrag.
- Innlandstrafikk vant kollektivpris for brukervennlige løsninger.
- Ungdomssatsing i Østre Toten: Ungdomshus og planlagt BygdeLab på Lena.

MENINGER DEBATT HADELAND

Et godt sted å bo er et godt sted å besøke – Hadeland viser vei

Arne Jørgen Skarbak og Ingrid Magnus Hareidzen fra Visit Øst-Norge. Foto: Andreas Kottvold

Velkommen til åpning av turstien på Harestua 30. oktober

Turstien langs Harestuavannet er ferdig. Vi inviterer til tur og markering onsdag 30. oktober klokken 18.00.

Foto: Visit Øst-Norge, Andreas Kjøkkvold

3.3 Ansatte

- Bærekraft er tydelig forankret i reisemålsstrategien og styrker samarbeidet mellom offentlige og private aktører.
- Miljøsertifiserte medlemsbedrifter har forbedret HMS-rutiner.
- Visit Øst-Norge har lærlingordning. Forrige lærling fikk Meget godt bestått på fagprøven hun avga sommeren 2024. Ny lærling startet høsten 2024.
- Aktiv deltakelse i NDBR-nettverket gir faglig utvikling og erfaringsdeling på tvers av reisemål.
- Ansatte og medlemsbedrifter deltar i kurs for markedsføring, synlighet og internasjonal satsing.
- Vertskapskurs er under utvikling.

4. Økonomisk levedyktighet

Mål

- Tilrettelegge for bærekraftig reiselivsutvikling.
- Øke verdiskaping, besøk og sysselsetting i regionen.
- Benytte økonomiske indikatorer som kan sammenlignes over tid uten ekstern bistand.

Status

- 249 betalende medlemmer i 2024 (opp fra 218 i 2023).

4.1 Verdiskaping

- Verdiskaping i de 11 kommunene var 1,92 milliarder kroner i 2023.
- Tilsvarende tall for 2022 var 1,78 milliarder kroner.

Kilde: <https://business.visitnorway.com/no/nyheter/2023/okning-i-reiselivets-verdiskaping/>

4.2 Utvikling i gjestedøgn

- Gjestedøgn alene er ikke en god indikator på økonomisk bærekraft.
- Fra 2025 rettes fokus mot gjestenes oppholdstid i regionen.

4.3 Sysselsetting

- Totalt 3363 sysselsatte i reiselivet i de 11 kommunene per 2022.

Kilde: <https://www.nhoreiseliv.no/tall-og-fakta/tall-og-fakta-om-norsk-reiseliv/>

Gjøvik
kommune

Østre Toten
kommune

Lunner
kommune

Elverum
kommune

Søndre Land
kommune

Jevnaker
kommune

Ringerike
kommune

Våler
kommune

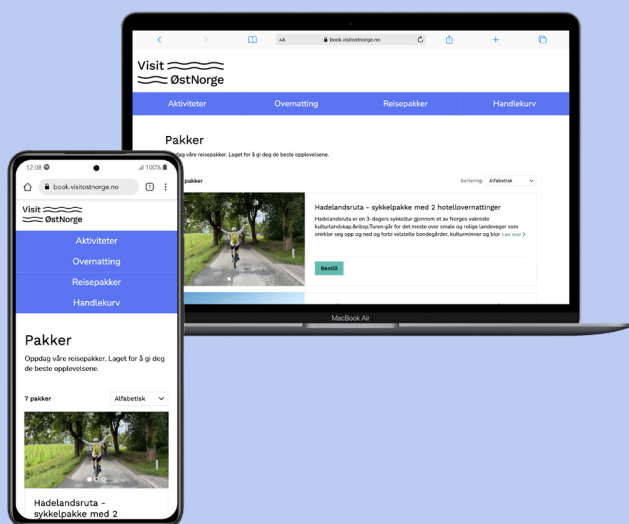
Vestre Toten
kommune

Gran
kommune

Ringsaker
kommune

4.4 Tiltak for økonomisk bærekraft i reiselivet

Kommunikasjon og markedsføring

- 23 nyhetsbrev sendt til over 13 000 abonnenter i 2024.
- Økt digital synlighet gjennom ny nettside, bedre markeds-kampanjer og utvikling av 10 nye målgruppetyper (personas).
- Aktiv dialog med Visit Norway for internasjonal digital synlighet.

Visningsturer og arrangementer

- Turoperatør- og pressevisninger med fokus på natur, kultur og lokalmat.
- Visningsturer for kurs- og konferansemarkedet.
- Deltakelse på nasjonale og internasjonale messer og workshops.

Prosjektsamarbeid

- **Crossborder Biking**
Grensekryssende sykkelprosjekt med Sverige og flere partnere.
- **DARK**
Utvikling av bærekraftige pakkereiser med fokus på design og arkitektur.
- **MAT**
Mat- og kulturopplevelser i grenseområdet Øst-Norge/Värmland.

Medlemsutvikling og digitalisering

- Økt innsats for å få flere medlemmer inn i digitalt bookingsystem.
- Fokus på å gjøre småbedrifter digitalt bookbare og samkjøre med større aktører.

Langsiktig synlighet og tilstedeværelse

- Ny 4-årig avtale med turistkontor i Ringeriksregionen.
- Elverum har etablert et velfungerende arrangementsnettverk for koordinering av lokale aktiviteter.

Politisk påvirkning og strategi

- Medvirkning i utviklingen av felles reiselivsstrategi for Ringeriksregionen.
- Aktiv rolle i Innlandet fylkeskommunes nye reiselivsstrategi – med bærekraftig reisemål som sentral del.

Kunnskap og utdanning

- Kronikk publisert for å styrke reiselivsutdanningen og sikre Innlandet som fremtidig utdanningscenter.

5. Utfordringer i bærekraftig reiselivsutvikling

Rekruttering og utdanning

Manglende interesse for reiselivsutdanning, spesielt innen kokk- og servitørfag. Reiselivslinjen på HINN er truet. VØN har løftet saken i media og i møte med HINN.

Underfinansiering av bærekraftsarbeidet

Remerkingsarbeidet er ressurskrevende, spesielt med 17 kommuner. VØN har spilt inn til Innovasjon Norge om behov for mer differensiert støtte.

Kollektivtransport i distriktene

Tilbud reduseres i høysesong. Få private aktører tør satse. VØN jobber aktivt med kollektivprosjekter og deltar i relevante fora for å løfte problematikken.

Samarbeid mellom destinasjonsselskap

Konkurranse hindrer samarbeid. VØN etterlyser sterkere samhandling i Øst-Norge for å oppnå større samlet synlighet.

Sesongutfordringer

Svakere besøk utenom sommeren. VØN satser på sesong-tilpassede kampanjer og innhold for å styrke lavsesongene. Nyhetsbrev og nettsider oppdateres jevnlig etter sesong.

5.1 Nye utfordringer

Kurs- og konferansemarkedet

Færre kunder og økt priskonkurranse blant mange tilbydere på Østlandet.

Miljøsertifisering i SMB

Fallende interesse, spesielt for Miljøfyrtårn, som ikke er internasjonalt anerkjent.

Stram kommuneøkonomi

Truer finansieringen av destinasjonsselskap. Nye avtaler skal reforhandles i 2025.

6. Suksesshistorier

6.1 Suksesshistorie: Sykkelprosjekt Hadeland

Forprosjektet Hadelandsruta ble fullført i 2024 med testturer, turoperatørvisninger og positive tilbakemeldinger. Dette har ført til konkrete bookinger og utvikling av sykkelpakker blant lokale hoteller. Prosjektet er godt forankret lokalt og drives i samarbeid med kommuner, næringsliv og frivillighet. Videre arbeid med skilting og finansiering pågår i 2025.

6.2 Suksesshistorie: Miljøsertifisering med Grønn Jobb

Avtalen med Grønn Jobb har resultert i at Anno Museene miljøsertifiserte 29 enheter i 2024. Alle har nå egne miljøansvarlige. Kistefos museum og The Twist er også sertifisert gjennom samme samarbeid.

6.3 Suksesshistorie: Destinasjonsledelse

To destinasjonsledelser er etablert i Elverumsregionen og Hadeland/Ringerike i løpet av første år som merket reisemål. Arbeidet er godt forankret i styret og administrasjonen, og et felles mandat og organisering er utarbeidet. Gjøvikregionen er i prosess med å etablere, og dialogen med Ringsaker er god.

7. Formidling av rapporten

Rapporten distribueres til styret, kommuner, medlemmer, destinasjonsledelser og publiseres på nettsiden og i sosiale medier (LinkedIn og Facebook). Den presenteres også i digitalt medlemsmøte.

+47 611 46 710 • info@visitostnorge.no
visitostnorge.no